

Täysistunto

Keskiviikko 8.9.2021 klo 14.00—19.01

19. Lakialoite laiksi rikoslain 20 luvun 7 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 96/2020 vp Janne Heikkinen kok ym.

Lähetekeskustelu

Puhemies Anu Vehviläinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 19. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Keskustelu, edustaja Heikkinen.

Keskustelu

18.21 **Janne Heikkinen kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minulle on jo vuosien ajan ollut päivänselvää, että poliitikko on toiminnastaan vastuussa ensisijaisesti kansalle. Tämä näyttää ajoittain unohtuvan, jos katsomme täällä säädettyjen lakien tuottamia lopputuloksia kansalaisten silmin. Me kansanedustajat olemme osaltamme vastuussa siitä, että suomalaisen yhteiskunnan perusta, sen lujat perusinstituutiot, nauttivat kansalaisten luottamusta ja kunnioittavat heidän yleistä oikeudenmukaisuudentajuaan. Luottamus toisiin ihmisiin sekä yhteiskunnan perusrakenteisiin on liimaa, joka takaa sen, että ihmisten välinen kanssakäynti toimii. Rikoksen uhrin tulee kaikissa tilanteissa voida luottaa siihen, että tekijä jää kiinni ja saa tuntuvaan sekä oikeudenmukaisen rangaistuksen.

Arvoisa puhemies! On perusteltua kyseenalaistaa, ovatko voimassa olevan rikoslain tuottamat lopputulokset tällä hetkellä oikeasuhtaisia, kun rikollinen käyttää lasta törkeällä tavalla seksuaalisesti hyväkseen. Nykyinen, nähdäkseni sellaisenaan aivan liian lepsu laki mahdollistaa sen, että rikollinen voi selvitä tuomiostaan vain ehdonalaisella vankeudella. Törkeässä lapsen seksuaalisessa hyväksikäytössä on kyse lapsen koskemattomuutta ja itsemääräämisoikeutta erityisen tuomittavalla tavalla loukkaavasta rikoksesta. Törkeään lapsen seksuaaliseen hyväksikäyttöön syylistynyt rikollinen vahingoittaa uhriaan vakavalla ja mahdollisesti koko elämän ajan vaikuttavalla tavalla. Rikoksen luonteesta huolimatta rikoslaissamme todetaan seuraavaa: ”Rikoksentehtäjä on tuomittava törkeästä lapsen seksuaalisesta hyväksikäytöstä vankeuteen vähintään yhdeksi vuodeksi ja enintään kymmeneksi vuodeksi.” Tässä kohtaa on syytä huomauttaa, että Suomessa pääsäännön mukaan alle kahden vuoden vankeusrangaistukset tuomitaan ehdollisina. Onko tämä käytäntö oikein näin vakavan rikoksen uhrin näkökulmasta? Mielestäni ei ole.

On yksiselitteisesti väärin ja kohtuutonta, että rikollisilla, eli tässä tapauksessa törkeillä lapsinsekaantujilla, on mahdollisuus kävellä vapaina kaupunkiemme kaduilla. Jo pelkääntään mahdollisuus siihen on liikaa näin törkeiden tekojen tapauksissa. Rikoslain 20 luvun 7 § on siis selkeässä muutoksen tarpeessa. Tekemäni lakialoite tähtää siihen, että uhrin oi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 93/2021 vp

keudenmukaisen kohtelun takaamiseksi on lapsen kohdistuneesta törkeästä hyväksikäytöstä tuomittava vankeuteen vähintään kahdeksi vuodeksi. Tämä muutos vahvistaisi ihmisten luottamusta suomalaiseen oikeusvaltioon, jota niin kovasti tällä hetkellä koetellaan. Kaikenikäisten ja etenkin meistä kaikista hauraimpien, eli lastemme, on koettava kadut, koulut ja kodit turvallisiksi. Heidän on voitava luottaa siihen, että lakimme on aina heikomman puolella. Rikosten uhrien on voitava luottaa siihen, että poliisit sinisissä haalareissaan tuovat turvaa ja että tuomareiden vankan katseen alla paha saa aina palkkansa.

Arvoisa puhemies! Eduskunnassa kuluu herttaisen paljon aikaa siitä keskustelemiseen, että turvallisuuden parantamiseksi pitää tehdä jotain. Nyt meillä on aito mahdollisuus toimia uhrien oikeutta suoraselkaisesti puolustavan oikeusvaltion parantamiseksi, ja on vain ja ainoastaan meistä kiinni, että kun roistot saadaan kiinni, heidät myös pidetään kiinni.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Laiho.

18.25 **Mia Laiho kok:** Arvoisa puhemies! Kiitokset, edustaja Janne Heikkinen, tärkeästä lakialoitteesta liittyen rikoslain 20 luvun 7 §:n muuttamiseen. Tässä esitetään, että törkeän lapsen seksuaalisen hyväksikäytön minimirangaistus korotetaan yhdestä vuodesta kahteen vuoteen vankeutta. Miksi tässä näin esitetään? Tämän tarkoituksena on varmistaa, että törkeästä lapsen seksuaalisesta hyväksikäytöstä tuomittavien vankeusrangaistukset tulevat ehdottomina, sillä pääsäännön mukaan alle kahden vuoden vankeusrangaistukset tuomiin Suomessa ehdollisina ja vähintään kahden vuoden vankeusrangaistukset ehdottomina.

On itse asiassa hyvin ihmeellistä ja käsittämätöntä, että lapsen törkeästä seksuaalisesta hyväksikäytöstä voidaan oikeasti selvitä vain ehdollisella tuomiolla. Lapsen jää elinikäiset traumat siitä tapahtumasta, ja tämä tekijä pääsee kävelemään tosiaan kaduille tuosta vain. Näissä seksuaalisen hyväksikäytön tapauksissa aikuinen — yleensä aikuinen — on käyttänyt valta-asemaansa ja omaa valtaansa alaikäiseen, joka on selkeästi alistetussa asemassa. Meidän pitää yhteiskuntana tehdä kaikki ne toimet, millä suojellaan lapsia hyväksikäytöltä, mutta jos sellainen todetaan, niin pitää rangaista selkeillä, kovilla rangaistuksilla ja sillä myöskin viestiä kansalaisille sitä, että sellainen toiminta on ehdottomasti tuomitavaa tässä yhteiskunnassa.

Toivottavasti tähän edustaja Heikkisen lakialoitteeseen tartutaan ja tarkastellaan uudelleen näitä tuomioiden pituuksia.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Savio.

18.28 **Sami Savio ps:** Arvoisa puhemies! Edellä esitettyihin puheenvuoroihin ja näkemyksiin on helppo yhtyä. Edustaja Heikkisen lakialoite lapsen kohdistuvan törkeän seksuaalisen hyväksikäytön minimirangaistuksen korottamisesta yhdestä vuodesta kahteen vuoteen vankeutta on erittäin kannatettava.

Lainsäätäjän on ehdottomasti varmistettava kaikin käytettävissä olevin keinoin lasten turvallisuus ja koskemattomuus. Lapsen etu on tärkein, ja lapsiin kohdistuvista rikoksista tuomittavien rangaistusten on oltava niin tuntuja, että ne toimivat ennaltaehkäisevänä pelotteena. On äärimmäisen tärkeää, että lasta seksuaalisesti hyväksikäyttävä henkilö tuomiin ehdottomaan vankeusrangaistukseen. Nykyisen lainsäädännön puitteissa näin ei aina valitettavasti tapahdu.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 93/2021 vp

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset ovat jo pitkään vaatineet kaikkien väkivalta- ja seksuaalirikosten vähimmäisrangaistusten kiristämistä. Olemme myös esittäneet, että törkeistä ja toistuneista seksuaalirikoksista syytetyt eivät voisi odottaa oikeudenkäyntiään vapaana ja että törkeistä seksuaalirikoksista annettavat tuomiot kärsitään täysimääräisesti. Myös ensikertalaisuuden löyhä käsite on ongelmallinen, ja sitä tulee mielestämme muuttaa.

Arvoisa puhemies! Hallituksen tulee kiristää lainsäädäntöä tältä osin kautta linjan. Ellei tämä hallitus ole siihen kykenevä tai halukas, on viimeistään seuraavan hallituksen toimittava määrätietoisesti asian suhteen.

Joka tapauksessa toivon tälle lakialoitteelle ripeää ja menestyksekkästä käsittelyä valio-
kunnassa. Suomalaislasten on ehdottomasti saatava olla turvassa seksuaalirikollisilta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kilpi.

18.30 **Marko Kilpi kok:** Arvoisa rouva puhemies! Minulla sattuu olemaan tästä aihepiiristä varsin paljon kokemusta poliisityön kautta, ja olen sangen paljon joutunut asian kanssa tekemisiin ja olen siitä aihepiiristä jopa yhden kirjankin kirjoittanut. Sitä kautta ymmärän kyllä, mikä mekanismi tämmöisiin rikoksiin, lapsen seksuaaliseen hyväksikäyttöön, törkeään seksuaaliseen hyväksikäyttöön, liittyy ja mitenkö vaikeasta, isosta ongelmasta on kysymys. Se vain tahtoo olla niin, että tekijän näkökulmasta on kyse niin isosta vauriosta ja ongelmasta — väitän niin — että oikein mikään vankeusrangaistus ei siihen tepsii. Yksinkertaisesti he eivät voi viettiään ja vauriotaan vastustaa.

Mutta kyllähän se vain niin on, että rangaistuksen pitää olla edes jossakin suhteessa te-
koon nähden, ja kun se ei niin ole, niin kansalaiset eivät yksinkertaisesti ymmärrä eivätkä varsinkaan uhrit, uhrien omaiset, jotka hyvin usein näissä tilanteissa joutuvat kyllä perin juurin järkyttymään seuraavan kerran sitten, kun käy ilmi, että rangaistuksena saattaa olla vain ehdonalaista. Ei semmoista voi käsittää.

Tämmöisestä teosta tulee hyvin usein ja käytännössä aina elinikäiset vauriot. Olen paljon nähnyt niitä tilanteita, joissa ne vauriot ovat yksinkertaisesti niin vakavia, että ihminen invalidisoituu niin, että ei ole työkykyinen, ei oikein elämänkykyinenkään ja joudutaan ehkä turvautumaan pahimmassa tapauksessa jo laitoshoitoon ja näin pois päin. Se on iso, iso vaurio ja paha vahinko, kun lapsen elämä taputellaan jo aikaisessa vaiheessa, niin että siitä ei sitten tule sen kummempaa enää sen takia, että joku on joutunut hyväksikäytön kohteeksi. Silloin, jos rangaistukset ovat mitättömiä, kaikki häviävät.

Kun me annamme tällaisten ihmisten liikkua vapaana tuolla, niin silloin meidän pitää ymmärtää, että me otamme sen riskin, että tulee lisää uhreja, ja se on hyvin todennäköistä, että näin tapahtuu. Vankeusrangaistukset ovat siinä mielessäkin hyviä, koska ne ovat ne mahdollisuudet, jolloin päästään näihin ihmisiin käsiksi, heille voidaan suunnata hoitoa, heidät saadaan valvonnan alle. Jos näin ei tapahdu, niin silloin ongelma sen kuin vain jatkuu ja tuhoa syntyy lisää. [Puhemies koputtaa]

Meillä on tänään ollut täällä salissa erittäin hyviä, tärkeitä lakialoitteita lähetekeskustelussa. Minusta tämä on tärkein, ja väitän, [Puhemies koputtaa] että ihan äskettäinkään tässä salissa ei ole ollut yhtä tärkeätä aloitetta käsiteltävänä. Kiitän siitä edustaja Heikkistä ja kannatan tätä erittäin väkevästi. [Puhemies koputtaa] Olen sen myös allekirjoittanut. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 93/2021 vp

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Sarkomaa.

18.34 **Sari Sarkomaa kok:** Kunnioitettu rouva puhemies! Haluan tämän keskustelun lopussa vielä todellakin osaltani kiittää Janne Heikkistä tästä erittäin tärkeästä lakialoitteesta ja merkittävästä keskustelusta täällä. Täällä on hyvin asiantuntevia kansanedustajia, jotka terveydenhuollon puolelta, poliisin puolelta ja monelta muulta puolelta, oikeuslaitoksen puolelta, yhteiskunnan puolelta tuntevat tämän asian.

Haluan sanoa, että lasten törkeästä seksuaalisesta hyväksikäytöstä ehdollisen tuomion saaminen ei osu kansan eikä kansanedustajan tajuntaan, ja erityisesti tämän lakialoitteen osalta olisi toivonut, että täällä olisi ollut myöskin hallituspuolueen edustajia, mutta toivon, että voimme tätä asiaa viedä eteenpäin ja muistaa sen, että meidän aikuisten, ennen kaikkea meidän kansanedustajien, tehtävä on suojella lapsia.

En muista yhtä asiaa, mistä — arvoisa puhemies, sanon lopuksi — olen saanut niin paljon kansalta palautetta ja toivetta siitä, että nämä rangaistukset olisivat suhteessa tämän rikoksen kauheuteen. Kuten edustaja Kilpi sanoi, monesti ajattelempa, että vankila ei paranna ketään, mutta kun on kysymys lasten seksuaalisesta hyväksikäytöstä, on kysymys ihmisistä, jotka tarvitsevat hoitoa, tarvitsevat valvontaa, ja näiden ihmisten vapaa kulkeminen lasten parissa on sellaista, mitä me emme voi sallia. Eli annan tukeni tälle hyvälle lakialoitteelle.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Keto-Huovinen.

18.35 **Pihla Keto-Huovinen kok:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Todellakin seksuaalinen itsemääräämisoikeus on perustavanlaatuinen oikeus, ja silloin, kun tapahtuu tällaisia rikoksia, itse näen, että sen täytyy näkyä tuomioissa. Todellakin rangaistuksen tulisi olla oikeudenmukaisessa suhteessa teon vahingollisuuteen ja vaarallisuuteen, mutta vajaa 40 prosenttia näistä lapsen törkeistä seksuaalisista hyväksikäytöistä ja niistä annetuista rangaistuksista on ehdollisia. Ja näissä teoissa on pääosin kysymys sukupuoliyhteydestä lapsen kanssa. Teolla on todellakin vaikutuksia lapsen koko loppuelämään. Se vaurioittaa. Ylipäänsä seksuaalirikollisille on olemassa hoito-ohjelmia — he tarvitsevat hoitoa — ja näiden ohjelmien on todettu toteutuvan parhaiten laitoksissa, ja niiden on oltava hyvinkin pitkäkestoisia. Myös tämä tukee sitä, että tuomioiden näistä teoista tulisi olla ehdottomia. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.